

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Tdo/4/2021
Identifikačné číslo spisu: 4218010645
Dátum vydania rozhodnutia: 11.05.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Alena Šišková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:4218010645.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Aleny Šiškovej a sudcov JUDr. Pavla Farkaša a JUDr. Martiny Zeleňakovej na neverejnom zasadnutí konanom 11. mája 2021 v Bratislave v trestnej veci obvineného B. L., pre pokračovací zločin vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona, o dovolaní obvineného, proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 26. júna 2019, sp. zn. 2To/60/2019, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného B. L. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Komárno z 11. apríla 2019, sp. zn. 2T/113/2018, bol obvinený B. L., nar. XX. E. XXXX v G. R., trvale bytom R. číslo XXX (ďalej aj len „obvinený“), uznaný za vinného z pokračovacieho zločinu vydierania podľa § 189 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že:

od presne nezisteného času v mesiaci máj roku 2018 v R. v rodinnom dome číslo XXX, v ktorom žil v spoločnej domácnosti so svojimi rodičmi, najmenej jedenkrát mesačne pristúpil k svojej matke, poškodenej U. L., narodenej XX. G. XXXX, pričom si od nej bezdôvodne pýtal peniaze s tým, že ak mu ich nedá, tak ju zabije, po tom, čo mu poškodená odmietla dať peniaze, ju otvorenou dlaňou zozadu udrel do hlavy, silno jej chytil ruku, silným stlačením ju objal alebo kopal ju do rôznych častí tela a rozbíjal zariadenie svojej izby, pričom vykrikoval, že mu rodičia zničili život, pričom dňa 21. augusta 2018 v podvečerných hodinách opakovane žiadal od poškodenej peniaze spôsobom, ak mu ich nedá, tak podpáli ich rodinný dom, a že zničí život celej rodine, pričom poškodená spolu s manželom, otcom obvineného B. L., narodeným XX. C. XXXX, v strachu o svoj život opustili ich spoločný rodinný dom, do ktorého sa vrátili 26. augusta 2018 v čase okolo 17.00 hod., dňa 26. augusta 2018 v čase okolo 18.00 hod. v R. v rodinnom dome číslo XXX po tom, čo sa jeho rodičia po ich poslednom odchode vrátili naspäť domov, po prechádzajúcej slovnej hádke s jeho krstnou mamou a zároveň sestrou jeho otca C. L., ktorá ich navštívila v úmysle snažiť sa ovplyvniť jeho agresívne správanie voči svojim rodičom, jej povedal, že ak na neho zavolá políciu, všetkých zabije, že jeho otec do rána zdochne, následne na to nervózne pobehujúc po dome opakoval, že všetci zdochnú, pričom poškodená v obave o

život a zdravie svoje a svojej rodiny telefonicky požiadala svojho manžela o privolanie polície, pričom obvinený takto konal napriek tomu, že bol právoplatným rozsudkom Okresného súdu Komárno, spisovej značky 1T/33/2018 z 19. apríla 2018 odsúdený za zločin vydierania podľa § 189 odsek 1, odsek 2 písmeno a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. a) Trestného zákona.

Za to prvostupňový súd obvinenému podľa ustanovenia § 189 ods. 2 Trestného zákona za použitia ustanovenia § 38 ods. 5 Trestného zákona uložil trest odňatia slobody v trvaní 7 (sedem) rokov. Podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona súd obvineného zaradil na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s minimálnym stupňom stráženia. Podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona súd uložil obvinenému ochranné protitoxikomanické liečenie ambulantnou formou.

Krajský súd v Nitre (ďalej aj len „odvolací súd“), na podklade odvolania obvineného rozhodol uznesením z 26. júna 2019, sp. zn. 2To/60/2019 tak, že odvolanie obvineného podľa § 319 Trestného poriadku ako nedôvodné zamietol.

Podaním z 20. októbra 2020 (č. l. 542), ktoré bolo prvostupňovému súdu doručené dňa 23. októbra 2020, podal obvinený prostredníctvom svojho obhajcu JUDr. Romana Blažeka, Advokátska kancelária Komárno, dovolanie proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 26. júna 2019, sp. zn. 2To/60/2019. V dovolaní namietal porušenie ustanovení § 371 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. f), písm. g), písm. i) Trestného poriadku. Od začatia vyšetrovania obvinený poukazoval na nedostatky: napr., že políciu zavolała osoba, ktorá nebola na mieste činu, spochybňoval výsluchy svedkov C. L., U. L., B. L., (A. L. - nebola vypočutá). Obvinený bol v prípravnom konaní poučený podľa § 2 ods. 20 Trestného poriadku na právo vypovedať v jazyku, ktorý ovláda. Vypovedal v maďarskom jazyku, podpísal aj zápisnicu, ale tá bola písaná po slovensky. Vyšetrovateľ prekladal sám, čo je podľa názoru obvineného nezákonné.

Obvinený L. doplnil dovolanie podaním z 23. októbra 2020, v ktorom uvádzal, že vyšetrovateľ postupoval s istotou, že obvinený je vinný, odmietol doplniť dôkazy, poškodená sa na preštudovanie spisu nedostavila. Zaujatosť prokurátorky a súdu sa prejavila pri rozhodovaní o väzbe, keďže obvineného z väzby neprepustili.

V doplnenom dovolaní z 5. marca 2021 obvinený poukázal na to, že dôkazy, ktoré ho z trestného činu usvedčujú, boli získané nezákonne. Okresný súd Komárno, sp. zn. 2T/113/2018 dňa 27. augusta 2018 vykonal úkon bez tlmočníka. Obvinený vypovedal v maďarčine. Vyšetrovateľ sa v priebehu prípravného konania vyjadril, že perfektne maďarsky nevie, napriek tomu tlmočil. Došlo tým k porušeniu zásad trestného konania a smernice EP a Rady 2010/64/EÚ z 20. októbra 2010 o práve na tlmočenie a preklad v trestnom konaní a tým porušenia práva na obhajobu (napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Tdo V/13/2017 z 15. júna 2020, 3 Tdo 43/2011). Tlmočník nebol prítomný ani pri znalcoch. Obvinený ďalej namietal prítomnosť príslušníka policajného zboru pri uskutočňovaní jeho výsluchu naraz na dvoch miestach. V tom čase mal úkon s iným obvineným. Nezákonne bol vykonaný úkon v zmysle § 208 Trestného poriadku, keď vyšetrovateľ neumožnil strane spis preštudovať, čím vzal možnosť strane uviesť skutočnosti, ktoré by potom súd posudzoval v inom svetle. V deň, keď sa skutok stal, obvinený nepožil žiadne omamné látky. Nevyplýva to zo žiadneho objektívneho dôkazu. Skutkové závery súdu sú potom v priamom rozpore s vykonanými dôkazmi (II. ÚS 64/2012).

Vzhľadom na horeuvedené obvinený B. L. navrhol, aby dovolací súd z dôvodov uvedených v § 371 ods. 1 písm. b), c), f), g), i) Trestného poriadku, podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal odvolaciemu súdu, aby vec znovu prerokoval a rozhodol.

Podaním z 9. novembra 2020 sa k dovolaniu obvineného vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Komárno (ďalej aj len „prokurátorka“). Pričom uviedla, že dovolaním napadnuté rozhodnutie, boli založené na dôkazoch vykonaných zákonným spôsobom v rozsahu nevyhnutnom na rozhodnutie, o ktorom nie sú dôvodné pochybnosti. Konanie predchádzajúce vyhláseniu predmetného rozhodnutia prebiehalo podľa zákonných zásad trestného konania a príslušných ustanovení Trestného poriadku, v plnom rozsahu rešpektujúc právo obvineného na obhajobu. Prokurátorka zdôraznila, že v rozsahu námietok dovolateľa nezistila žiadny zákonný dôvod na zmenu výroku rozhodnutia. Z obsahu námietok

dovolatela subsumovaných pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. f), písm. g), písm. i) Trestného poriadku vyplýva, že obvinený opakovane uviedol skutočnosti, na ktoré poukazoval v rámci hlavného pojednávania a následne aj odvolacieho konania, pričom opätovne spochybnil zákonnosť priebehu vyšetrovania a obsah jednotlivých svedeckých výpovedí. V písomnom zdôvodnení dovolania obvinený v zásade spochybňuje vykonané dôkazy, ktoré považuje za účelové a vykonštruované, a pritom podsúva vlastné hodnotenia dôkazov s námietkami, že výpovede voči nemu boli naplánované a vyšetrovateľ bol vo veci zaujatý. Pritom sa takouto obranou obvineného súdy vo svojich rozhodnutiach riadne vysporiadali, rozviedli dôvody, ktoré usvedčovali obvineného zo žalovaného skutku a záver o vine obvineného má dostatočný skutkový základ v riadne vykonanom dokazovaní.

Vzhľadom na horeuvedené navrhla prokurátorka v petite svojho podania, aby dovolací súd dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol.

Podaním z 3. decembra 2020 sa k doplneniu dovolania obvineného vyjadrila prokurátorka. Uviedla, že obvinený vo svojich námietkach opakovane poukazoval predovšetkým na nezákonný postup vyšetrovateľa počas prípravného konania, predovšetkým v rámci postupu podľa § 208 Trestného poriadku. Uvedený postup vyšetrovateľa v zmysle § 208 namieta v dovolacom konaní, avšak obvinený mal možnosť takýto postup namietat počas prípravného konania, čo však neurobil. Obvinený ďalej namietal, že mu nebolo umožnené zo strany súdu doplniť dokazovanie, čo je však spoľahlivo vyvrátené jednotlivými zápisnicami o hlavnom pojednávaní, v rámci ktorých mal obvinený v plnom rozsahu možnosť navrhovať a predkladať súdu dôkazy na preukázanie svojich tvrdení o jeho nevine, pričom pred rozhodnutím súdu o vyhlásení dokazovania za skončené na hlavnom pojednávaní konanom dňa 11. apríla 2019 mu bola daná možnosť na uplatnenie ďalších dôkazných návrhov, ktorú nevyužil.

Prokurátorka dovolaciemu súdu navrhla, aby postupoval v zmysle § 382 písm. c) Trestného poriadku.

Podaním z 28. decembra 2020, doručeným prvostupňovému súdu dňa 7. januára 2021 sa obvinený vyjadril k vyjadreniu prokurátorky. Obvinený opätovne vytykal postup vyšetrovateľa. Podľa jeho názoru obžaloba a následné odsúdenie bolo pre chyby a zaujatý postup vyšetrovateľa.

Podaním zo 17. marca 2021, doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 23. marca 2021 sa k doplneniu dovolania vyjadrila prokurátorka. Opakovane uviedla, že dovolaním napadnutý rozsudok Okresného súdu Komárno spisovej značky 2T/113/2018-356 z 11. apríla 2019, ktorý nadobudol právoplatnosť v spojení s uznesením Krajského súdu v Nitre spisovej značky 2To/60/2019-405 z 26. júna 2019, považovala v plnom rozsahu za zákonný a uložený trest za primeraný. K údajnému nezákonnému postupu orgánov činných v trestnom konaní, ktorým mali byť porušené procesné práva obvineného tým, že mu bolo odopreté právo vypovedať v materinskom jazyku - maďarskom, prokurátorka uviedla, že v priebehu celého prípravného konania, vrátane opakovaných výsluchov obvineného pred sudcom pre prípravné konanie v rámci rozhodovania o väzbe, obvinený po náležitom poučení podľa ustanovenia § 2 ods. 20 Trestného poriadku uvádzal, že slovenský jazyk ovláda v dostatočnej miere a k predmetným úkonom nepožadoval tlmočníka. Následne po podaní obžaloby, po opakovanom poučení predsedom senátu (prihliadnuc na skutočnosť, že obžalovaný podania adresované predsedovi senátu vyhotovoval v maďarskom jazyku), B. L. vyhlásil, že potrebuje tlmočníka, v dôsledku čoho bol počas celého priebehu hlavného pojednávania prítomný tlmočník z jazyka slovenského do jazyka maďarského a naopak. Ďalšia obvineným namietaná skutočnosť, že návrh na jeho vzatie do väzby, obsahoval okrem iného okolnosť, že svojho protiprávneho konania sa mal dopúšťať pod vplyvom návykových látok, bola v tom čase odôvodnená výpoveďami jeho rodinných príslušníkov, ale najmä samotnou výpoveďou obvineného pred vypočúvajúcim vyšetrovateľom policajného zboru, ktorú skutočnosť potvrdil aj pred sudkyňou pre prípravné konanie v rámci výsluchu pred rozhodnutím o väzbe z 28. augusta 2018, kde obvinený priznal fajčenie marihuany a tiež dávnejšie užívanie metamfetamínu. Prokurátorka však poznamenala, že táto okolnosť o nadužívaní návykových látok nebola súčasťou opisu skutku, pre ktorý bol B. L. právoplatne odsúdený. K opakovaným námietkam odsúdeného vo vzťahu k tomu, že v rámci prípravného konania nemal možnosť preštudovať predmetný vyšetrovací spis a navrhovať tak ďalšie dôkazy, poukazuje prokurátorka na predchádzajúce vyjadrenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj len „najvyšší súd“) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 2 Trestného poriadku), bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku) osobou oprávnenou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku] v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku) na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku) dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Vo všeobecnosti je potrebné zdôrazniť, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, keď nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších. Tie sú ako dovolacie dôvody výslovne uvedené v § 371 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi ustanovenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, sú striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie“ odvolanie.

V prvom rade najvyšší súd poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012 - I). Teda zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenie § 371 Trestného poriadku.

S ohľadom na uvedené nebol Najvyšší súd oprávnený preskúmať iné v dovolaní označené porušenia zákona, ktoré nezodpovedajú vymedzeným dovolacím dôvodom, pretože by si tak atrahoval prieskum právoplatného rozhodnutia a jemu predchádzajúceho konania nad rámec návrhu - dovolania, čo by znamenalo prekročenie právomoci vyplývajúcej mu zo zákona (§ 385 Trestného poriadku) a Ústavy Slovenskej republiky (čl. 2 ods. 2).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodiť, a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca, že najvyšší súd je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu a tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku). Preto najvyšší súd podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

Podľa § 371 ods. 4 Trestného poriadku dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom, to neplatí, ak dovolanie podáva minister spravodlivosti.

V nadväznosti na uvedené považuje dovolací súd za potrebné dať do pozornosti zásadu *vigilantibus iura scripta sunt* (práva patria len bdelým). Teda patria tým, ktorí sa aktívne zaujímajú o ochranu a výkon svojich práv. Zanedbanie uplatnenia námietok v skorších štádiách konania nemožno reparovať v odvolacom konaní.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

Predmetný dovolací dôvod je uplatniteľný ak, súd rozhodol v nezákonnom zložení, ak rozhodoval v inom personálnom obsadení (§ 2 ods. 16 Trestného poriadku), než v ktorom mal rozhodnúť (najmä vo vzťahu senát alebo samosudca - § 237 ods. 3 Trestného poriadku), rovnako ak ide o rozhodovanie, ktorému predchádzalo pridelenie veci spojené s porušením pravidiel podľa zákona a rozvrhu práce dotknutého súdu, čím došlo k odňatiu osoby zákonnému sudcovi - čl. 48 ods. 1 Ústavy SR. Rozhodovanie vylúčeného sudcu (§ 31 Trestného poriadku) je potrebné podradiť pod dovolací dôvod podľa písmena e). Hoci takto vymedzený dovolací dôvod, obvinený formálne uviedol vo svojom dovolaní, z obsahovej stránky jeho podaní nevyplývali žiadne také skutočnosti, ktoré by bolo možné podradiť pod predmetné ustanovenie. (Snáď len zmienka o zaujatosti prokurátorky a súdu bez bližšej špecifikácie).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Najvyšší súd uvádza, že právo na obhajobu je popri prezumpcii nevinu jedným z najdôležitejších základných práv osôb, proti ktorým sa vedie trestné konanie. Hlavným účelom tohto práva garantovaného čl. 6 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky je dosiahnutie spravodlivého súdneho rozhodnutia. Ide o právo, ktoré je nielen v záujme trestne stihanej osoby a na jej prospech, ale je tiež v záujme demokratického právneho štátu, založeného na úcte k právam a slobodám človeka a občana.

Konštantná judikatúra dovolacieho súdu právo na obhajobu v zmysle citovaného dovolacieho dôvodu chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného charakteristické pre to-ktoré štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní však samo osebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom, je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod.

Zásadným spôsobom by bolo právo na obhajobu porušené napríklad tým, že by obvinený nemal obhajcu, aj keď ho podľa zákona mal mať, táto skutočnosť je dôvodom dovolania bez ohľadu na to, z akého dôvodu mal obvinený obhajcu mať. Alebo napríklad podľa R 20/2011, od páchatel'a trestného činu, u ktorého sú dôvodné pochybnosti o jeho duševnom zdraví, nemožno reálne očakávať, že je a bude schopný náležite realizovať svoje právo na obhajobu. Preto je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaručiť mu riadny a spravodlivý proces dôsledným rešpektovaním ustanovenia § 37 ods. 2 Trestného poriadku. Ak tak policajt, prokurátor alebo súd nepostupujú už od zistenia okolností svedčiacich o dôvodoch povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 2 Trestného poriadku, porušujú zásadným spôsobom nielen právo obvineného na obhajobu, ale aj zásadu „rovnosti zbraní“, ktorá musí byť v každom štádiu trestného konania dodržaná a v konaní realizovaná.

V zmysle rozhodnutia R 7/2011, za porušenie práva na obhajobu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinností podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, resp. uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu.

V nadväznosti na horeuvedený obsah práva na obhajobu, Najvyšší súd poukazuje na to, že obvinený porušenie svojho práva na obhajobu vzhľadom okrem iného aj v procesnom postupe vyšetrovateľa, ktorý hodnotil ako nezákonný, pričom konštatoval jeho zaujatosť. Z uvedených podaní však nie je zrejmé z čoho odvodzoval obvinený nezákonný postup vyšetrovateľa, nakoľko vo svojich podaniach uvádzal len všeobecné tvrdenia, ktoré boli založené na jeho nesúhlasnom stanovisku s procesným postupom vyšetrovateľa. Podľa názoru obvineného musel byť vyšetrovateľ vzhľadom na jeho procesný postup zaujatý. Tvrdenia o zaujatosti sa javia ako pomerne tendenčné a účelové nakoľko tak ako vyšetrovateľa aj prokuratúru a súd označil obvinený za orgány zaujaté z dôvodu ich procesného postupu. V tejto súvislosti Najvyšší súd poukazuje na rozhodnutie Krajského súdu v Nitre sp. zn. 2To/60/2019 (str. 7), ktorý sa námietkou zaujatosti vyšetrovateľa zaoberal a takúto zaujatosť nezistil. Pokiaľ mal obvinený pochybnosti ohľadne procesného postupu vyšetrovateľa, mohol ho namietat, už v prípravnom konaní. Uvedené je možné aplikovať aj vo vzťahu k prokurátorovi. Obvinený však žiadne námietky proti postupu vyšetrovateľa alebo prokurátora v prípravnom konaní nepodal. Najvyšší súd len pripomína, že podľa § 32 ods. 6 Trestného poriadku o námietke zaujatosti strany, ktorej dôvodom je len procesný postup orgánov činných v trestnom konaní alebo súdu, sa nekoná. Podľa názoru dovolacieho súdu, v konaní pred súdom sa uplatňuje zásada rovnosti strán, z ktorej vyplýva, že strany sa navzájom nemôžu namietat (z hľadiska zaujatosti), pretože obidve sú svojím spôsobom zaujaté (to je podstata sporového konania), pričom úlohou prokurátora je niesť dôkazné bremeno a preukazovať vinu obvinenému, čo už samo osebe obsahuje určitú zaujatosť prokurátora voči obvinenému (rovnako tak prokurátor nemôže napádať zaujatosť obhajcu).

Pozornosti súdu neuniklo, že majoritnú časť obsahu podaní obvineného tvorili prepisy jednotlivých výpovedí svedkov, z rôznych štádií trestného konania. Pričom tieto výpovede obvinený následne vyhodnocoval a uvádzal k nim vlastný názor. Hodnotenie dôkazov vykonávajú orgány činné v trestnom konaní (ďalej len „OČTK“) a súdy. Iba skutočnosť, že sa s takýmto hodnotením obvinený nestotožní, nemôže zakladať porušenie práva na obhajobu. K uvedenému sa vyjadrila aj prokurátorka, pričom veľmi správne poukázala na skutočnosť, že s touto obranou obvineného sa dostatočným spôsobom vysporiadali konajúce súdy, nakoľko tieto skutočnosti, obvinený uvádzal pred prvostupňovým, ako aj druhostupňovým súdom.

Obvinený vo svojom dovolaní ďalej namietal skutočnosť, že mu vyšetrovateľ neumožnil preštudovať spis a na záver predostrieť skutočnosti, spôsobilé ovplyvniť rozhodnutie. Uvedené tvrdenie obvineného sa nezakladá na pravde. Ako vyplýva z č. l. 184, 185, pri preštudovaní spisu 11. decembra 2018 bola prítomná tak obhajkyňa, ako aj obvinený, spis študovali pol hodinu, obaja potvrdili, že im bol poskytnutý dostatočný čas. Pričom v rámci návrhu na doplnenie dokazovania obvinený okrem iného uviedol, že sa pridrižiava svojich výpovedí, že sa nedopustil trestného činu, z ktorého je obvinený. Snažil sa spochybniť výpoveď svedkyne L. a uviedol, že ho vzniknutá situácia mrzí. Vzhľadom na uvedené, rozhodne nemožno tvrdenia o nemožnosti preštudovania spisu obvineným považovať za pravdivé.

Obvinený namietal, že v rámci záznamu o preštudovaní vyšetrovacieho spisu (čl. 184, 185), bol podpísaný ako prítomný ďalší príslušník policajného zboru, vyšetrovateľ Mgr. K. D., ktorý však podľa názoru obvineného mal v tom čase úkon s iným obvineným, a teda sa nemohol zdržiavať na oboch miestach naraz. V prvom rade je k uvedenému potrebné uviesť, že v rámci záznamu o preštudovaní spisu bol Mgr. K. D. podpísaný ako tzv. prítomná osoba. Ako vyšetrovateľ bol podpísaný Mgr. H. B.. Pokiaľ mal obvinený pochybnosti o údajnej neprítomnosti Mgr. K. D. na úkone, Najvyšší súd poukazuje na skutočnosť, že záznam o preštudovaní spisu obsahoval ako podpis obvineného, tak aj jeho obhajkyne, čím deklarovali správnosť a pravdivosť uvedeného dokumentu. V neposlednom rade nešlo o dôkaz, ktorý by bol na hlavnom pojednávaní vykonaný a tento dôkaz netvoril podklad na uznanie viny obvineného.

Pokiaľ obvinený namietal, že mu nebolo zo strany súdu umožnené doplniť dokazovanie, najvyšší súd konštatuje, že toto tvrdenie sa opäť nezakladá na pravde. Z jednotlivých zápisníc o hlavnom pojednávaní jednoznačne vyplýva, že obvinený mal možnosť navrhnúť a predkladať dôkazy v plnom rozsahu sám aj prostredníctvom obhajcu. Navyše pred rozhodnutím súdu o vyhlásení dokazovania za skončené na

hlavnom pojednávaní konanom dňa 11. apríla 2019, mu bola poskytnutá možnosť na uplatnenie ďalších dôkazných návrhov, čo však obvinený nevyužil. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na odôvodnenie odvolacieho súdu na str. 6 rozhodnutia, z ktorého je zrejmé, že pokiaľ ide o návrhy na doplnenie dokazovania pred súdom prvého stupňa, resp. počas prípravného konania, v tejto súvislosti neboli porušené práva obvineného na obhajobu, keďže samotné nevykonanie dôkazu alebo odmietnutie vykonať konkrétny dôkaz ešte nezakladá porušenie práv na obhajobu, pokiaľ bolo o ňom najneskoršie do právoplatného skončenia veci rozhodnuté, čo sa stalo na hlavnom pojednávaní dňa 11. apríla 2019 (č. 1. 349). Nevyhovenie návrhom na vykonanie dôkazov v rozsahu predstáv obvineného a obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinnosti podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku; resp. pri uplatnení oprávnenia podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku rozhodne nepatrí medzi porušenie práva na obhajobu. S poukazom na uvedené ani subjektívne vyhodnotenie vykonaných dôkazov obvineným, nezakladá porušenie práva na obhajobu a spravodlivý súdny proces. S názorom odvolacieho súdu sa Najvyšší súd v plnom rozsahu stotožňuje a v podrobnostiach naň poukazuje. Dovolací dôvod podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naplnený nebol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku.

V rámci tohto ustanovenia trestné stíhanie podľa názoru obvineného bolo vykonané bez súhlasu poškodeného, hoci jeho súhlas sa podľa zákona vyžaduje. Ustanovenie sa týka dôvodu neprípustnosti trestného stíhania podľa § 9 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku. Pričom taxatívny výpočet trestných činov, pri ktorých je potrebný súhlas poškodeného je ustanovený v § 211 Trestného poriadku.

Najvyšší súd uvádza, že horeuvedený dovolací dôvod naplnený nebol, nakoľko z obsahu podaní obvineného je zrejmé, že neobsahuje žiadne námietky subsumovateľné pod tento dôvod. Navyše obvinený sa dopustil trestného činu vydierania podľa § 189 Trestného zákona, ktorý sa nenachádza v ustanovení § 211 Trestného poriadku, a teda na trestné stíhanie obvineného pre uvedený trestný čin sa nevyžaduje súhlas poškodeného.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom. K naplneniu tohto dovolacieho dôkazu však dochádza len vtedy, keď nesúlad so zákonom musel byť vo vzťahu k dôkazu, na ktorom je rozhodnutie založené, teda dôkazu, ktorý výlučne alebo v rozhodujúcej miere ovplyvnil dovolaním napádané rozhodnutie v jeho podstate podmienkou splnenia dôvodu dovolania je zásadný charakter zistenej protiprávnosti zodpovedajúci vo vzťahu k dotknutému rozhodnutiu porušeniu práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv. Vecne správnu a ústavne konformnou interpretáciou formulácie o dôkazoch, ktoré neboli „súdom vykonané“ zákonným spôsobom“, je extenzívny (rozširujúci) výklad v tom smere, že nejde len o nesúlad so zákonom pri samotnom výkone dotknutého dôkazu v súdnom konaní, ale takou procesnou chybou je zasiahnutý aj dôkaz, ktorý bol už prvotne nezákonne získaný.

Pod uvedený dovolací dôvod obvinený podradil namietanú skutočnosť, ktorou bol jeho výsluch z 27. augusta 2018 (č. 1. 94, 95), kde obvinený v rámci poučenia v zmysle § 2 ods. 20 Trestného poriadku uviedol, že bude vypovedať v maďarskom jazyku, ktorý je jeho rodným jazykom, nakoľko slovenskému jazyku nerozumie. Napriek tomu nebol pribratý žiaden tlmočník ani prekladateľ. Navyše zápisnica bola napísaná po slovensky. Z čoho obvinený dôvodil, že zápisnica bola prekladaná vyšetrovateľom. V rámci predmetnej námietky je však potrebné zdôrazniť, že takto formulovanú námietku, obvinený prvýkrát uviedol až v dovolacom konaní. Ak by Najvyšší súd podrobil prieskumu zmieňovanú námietku, konal by tak v rozpore s hore uvádzaným ustanovením § 371 ods. 4 Trestného poriadku. Rovnaký postup bolo potrebné zaujať aj k námietke obvineného týkajúcej sa jeho tvrdení, že ani pri znalcoch nebol prítomný tlmočník, keď podľa neho mal byť tlmočník prítomný ex offio, nakoľko obvinený túto skutočnosť začal namietat až v dovolacom konaní.

Nad rámec uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že v zmysle čl. 47 ods. 4 ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 3 písm. e) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd obvinený nemá právo požadovať a konajúci súd alebo orgány činné v trestnom konaní nemajú povinnosť zabezpečiť tlmočenie do materinského jazyka obvineného, ak obvinený vyhlási, že rozumie inému jazyku, a súdy alebo orgány činné v trestnom konaní majú za preukázané, že obvinený rozumie tomuto inému jazyku, do ktorého sa priebeh trestného konania má tlmočiť (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. II. ÚS 253/2014 zo 6. mája 2014).

V prípravnom konaní obvinený po zákonom poučení podľa ustanovenia § 2 ods. 20 Trestného poriadku, vrátane opakovaných výsluchov obvineného pred sudcom pre prípravné konanie v rámci rozhodovania o väzbe obvinený uvádzal, že slovenský jazyk ovláda v dostatočnej miere a k predmetným úkonom nepožadoval tlmočnika. Po podaní obžaloby, po opakovanom poučení predsedom senátu, ktorý vzal do úvahy, že obvinený svoje podania adresované predsedovi senátu písal v maďarskom jazyku a zároveň obvinený vyhlásil, že potrebuje tlmočnika, tento bol súdom pribratý (viď zápisnicu o hlavnom pojednávaní zo 14. februára 2019, na ktorom predseda senátu prijal opatrenie podľa § 28 ods. 1 Trestného poriadku pribral do konania tlmočníčku z jazyka slovenského do jazyka maďarského a naopak Dr. C. J.).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku naplnený nebol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

K označenému dovolaciemu dôvodu Najvyšší súd poznamenáva, že v rámci dovolacieho konania nie je prípustné preskúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku (veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku). Skutkový stav môže Najvyšší súd hodnotiť len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené, to znamená, či boli právne kvalifikované v súlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva. Preto nemožno preverovať úplnosť vykonaného dokazovania a správnosť hodnotenia jednotlivých dôkazov, pretože to sú otázky upravené normami procesného práva, nie hmotným právom. Uvedený záver zodpovedá skutočnosti, že dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom a rozhoduje o ňom Najvyšší súd už v tretej inštancii kde nemožno znovu vytvárať, či meniť skutkové zistenia. S ohľadom na to nemôže Najvyšší súd spochybňovať skutkové zistenia a prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov. Obvinený v rámci podaného dovolania síce označil dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, nepodložil ho však takými vecnými argumentmi, ktoré by naznačovali jeho naplnenie.

Nad rámec uvedeného Najvyšší súd dodáva, že v rámci podaní, ktoré obvinený uplatnil v dovolacom konaní, namietal prevažne skutočnosti týkajúce sa prípravného konania, s ktorými sa dostatočným spôsobom vysporiadali súdy nižších stupňov. Pre úplnosť Najvyšší súd opakovane zdôrazňuje, že dovolacie konanie je konanie o najzávažnejších porušeníach, čo zdôrazňuje samotná skutočnosť, že jednotlivé dovolacie dôvody sú taxatívne vymedzené práve z dôvodu, aby nedochádzalo k širokospektrálnemu napádaniu akéhokoľvek zaváhania. Od riadnych opravných prostriedkov sa dovolanie odlišuje napríklad už spomínaným ustanovením § 371 ods. 4 Trestného zákona, ktoré slúži na to, aby obvinený nemohol v rámci dovolacieho konania namietat skutočnosti, ktoré z jeho strany zostali v priebehu predchádzajúceho konania bez povšimnutia.

Hoci obvinený namietal širokú škálu dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. b), c), f), g), i) Trestného poriadku, na podklade uvedeného Najvyšší súd zistil, že tieto nie sú naplnené. A preto rozhodol podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku a dovolanie obvineného B. L. na neverejnom zasadnutí ako nedôvodné odmietol.

Rozhodnutie bolo senátom prijaté v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.